

Sygn. akt III CO 107/22

POSTANOWIENIE

Dnia 31 stycznia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Łochowski

w sprawie z powództwa E. P.

przeciwko A. P.

o rozwód,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 31 stycznia 2022 r.,

na skutek przedstawienia przez Sąd Okręgowy w K.

akt o sygn. XVIII C [...],

w celu oznaczenia sądu właściwego do rozpoznania sprawy,

**odmawia oznaczenia sądu, przed który należy wytoczyć
powództwo.**

UZASADNIENIE

Na podstawie zarządzenia bliżej nieokreślonej osoby z 8 grudnia 2021 r. (k. 16 akt XVIII C [...]) Sąd Okręgowy w K. przedstawił Sądowi Najwyższemu akta sprawy z powództwa E. P. przeciwko A. P. o rozwód, celem oznaczenia sądu, przed który należy wytoczyć powództwo.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 45 § 1 k.p.c. jeżeli na podstawie przepisów kodeksu nie można w świetle okoliczności sprawy ustalić właściwości miejscowej, Sąd Najwyższy oznaczy sąd, przed który należy wytoczyć powództwo. O oznaczenie sądu, przed który należy wytoczyć powództwo, występuje sąd, do którego wpłynął pozew (art. 45 § 2 k.p.c.).

Sąd Najwyższy podkreśla, że treść art. 45 k.p.c. uległa istotnej zmianie. Obecne brzmienie przepisu zostało nadane ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2019, poz. 1469), która w tym zakresie obowiązuje od 7 listopada 2019 r. Aktualnie według art. 45 § 2 k.p.c. do wystąpienia o oznaczenie sądu, przed który należy wytoczyć powództwo, upoważniony jest jedynie sąd, do którego wpłynął pozew. Wcześniej brak było w treści art. 45 k.p.c. jakichkolwiek wskazówek pozwalających na ustalenie kręgu podmiotów uprawnionych do wszczęcia przed Sądem Najwyższym postępowania o oznaczenie sądu. Stąd też z dużą ostrożnością należy podchodzić do wypowiedzi formułowanych na tle poprzedniego stanu prawnego, czy to w orzecznictwie, czy to w doktrynie, a odnoszących się do tego, kto i w jakiej formie jest uprawniony do wystąpienia na podstawie art. 45 k.p.c. o oznaczenie sądu.

Zdaniem Sądu Najwyższego, pojęcie „sąd” w treści art. 45 § 2 k.p.c. zostało użyte w znaczeniu procesowym. Wystąpienie o oznaczenie sądu ma więc charakter czynności jurysdykcyjnej. Zatem sąd, do którego wpłynął pozew może „wystąpić” do Sądu Najwyższego jedynie w ten sposób, że wyda w tym przedmiocie stosowne orzeczenie. Skoro wystąpienie jest czynnością sądu, to nie jest możliwe jej dokonanie w innej formie, w szczególności w postaci zarządzenia przewodniczącego. Wobec tego warunkiem oznaczenia sądu, przed który należy wytoczyć powództwo (art. 45 § 1 k.p.c.) jest wydanie przez sąd, do którego wpłynął pozew, postanowienia o wystąpieniu do Sądu Najwyższego (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 września 2020 r., IV CO 184/20; z 27 listopada 2020 r., II CO 244/20; z 24 lutego 2021 r., I CO 26/21). Co więcej, w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że postanowienie takie powinno zawierać uzasadnienie (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 25 sierpnia 2020 r., V CO 123/20;

z 10 września 2020 r., IV CO 195/20; z 30 września 2020 r., II CO 222/20). Brak takiego postanowienia, inicjującego postępowanie, o jakim mowa w art. 45 k.p.c., wyklucza zbadanie przez Sąd Najwyższy przesłanek istotnych dla oznaczenia sądu, przed który należy wytoczyć powództwo.

Z tych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 45 § 2 k.p.c. odmówił oznaczenia sądu, przed który należy wytoczyć powództwo.